

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DÔNAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU POSTOM NA MJESEC K 125. ZA TROMJESEC K 375 POLUGODIŠNJE I GODIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM
Telefon br. 81. — Čekovni račun 71.040

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TIŠKARJI“ (Dr. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISI NE VRACAJU SE. — NEFRANIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

BRZOJAVI „HRVATSKE RIEČI“

Najnovije brzojavne vijesti primljene u jutro rano 3. studenoga 1911.

Položaj bana Tomašića.

Beć, 2 studenoga. Večerašnja „Zeitung“ napada bana dra Tomašića te veli, da je kraljevo ručno pismo donjelo Hrvatskoj veliko iznenadjenje. Očekivalo se, da će Tomašić odstupiti, a imenovan da će biti banom grof Teodor Pejačević, kojemu su već sizale mnogobrojne čestitke. Koalicija spremila se na nove napadaje proti banu Tomašiću i proti ministru predsjedniku grofu Khuenu i pripravlja nova odkrića koja bi imala Tomašića zakopati.

Stürguhovo ministarstvo.

Beć, 2 studenoga. Grof Stürguh preuzeo je sastav kabineta te će započeti sa strankama pregovaranja gleda sastava nove vlade. Govori se da će jutnjem između zakonske osnove o povlašćenju činovničkih plaća i poreznih osnova biti napušten. Poljaci dobrodošli Stürguhu da se izjaviti u prilog gradnje kanala u Galiciji.

Prag, 2 studenoga. Češki agrara zast. Udržal izjavio je, da Česi očekuju najvećim mrim razvijati dogodaja i pridržavaju si politiku slobodnih ruku.

Beć, 2 studenoga. Grof Stürguh preuzeo je danas agende ministra predsjednika. U pondjeljak razvij će u parlamentu svoj program.

Beć, 2 studenoga. U parlamentu komisira se ova listina nove vlade: uz grofa Stürguhu kao ministra predsjednika ostaju iz odstupljevog kabineta ministar pravde dr. Hohenburger, ministar finančira dr. Meyer i poljski ministar zemljak Zaleski. Kao novi spominju se: barun Heinold za unutarnje poslove; odjelni predstojnici u ministarstvu vanjskih posala Rössler za ministarstvo trgovine; odjelni predstojnik Forster imao bi preuzeti ministarstvo za željeznice; odjelni predstojnici u ministarstvu za bogoštovje i nastavu Husarck ministarstvo bogoštovja i nastave; odjelni predstojnik u ministarstvu za javne radnje Trnka za isto ministarstvo. Pregovori sa dr. Brafom, da bi preuzeo ministarstvo pošpoljstva, nisu uspjeli.

Tursko-Talijanski rat.

Carigrad, 2 studenoga. Turci oblikuju Tripolis sa svih kopnenih strana. Talijani prisiljeni su bježati na parobrode.

Rim, 1 studenoga. „Agenzia Stefani“ potvrđuje, da su Turci jučer rano bombardirali talijanske redove, ali bez uspjeha.

Rim, 2 studenoga. Avijatičar kapetan Gavotti užigao se u Tripolis u zrak, preletio do turske vojske te s visine bacao bombe medju turske čete. Djelovanje eksploziranih bomba bijše upravo strašno.

Talijansko topničivo namjerava uništiti sve nasade paoma i maslinu, koje služe Turcima za skroviste.

London, 2 studenoga. Zabrana generala Caneve o prodaji zemljišta u Tripolisu užirala je ondješnje pučanstvo. Konzuli velevlasti namjeravaju postupati solidarno i tražili, da ova zabrana bude ukinuta.

Beć, 2 studenoga. Večernje izdanje „Zeitung“ piše: Italija je godine 1909. za neaksione krize djelomično mobilizirala vojsku namjeravajući napasti Austriju iz ljeta. Kod sadašnje mobilizacije upotrebila je Italija ondašnje pozivnice pokrivaći godinu 1909.

Pariz, 2 studenoga. Pronosi se glas, da je između svjetskih banaka došlo do

Srbiske afere.

Beogradska, 2 studenoga. Službeni list dementira vlast „Srbske Zastave“, da je kralj Petar znao, da ministar vanjskih posala Milovanović za vrijeme nekakne krize igra na bečkoj burzi.

Makarska.

Izbor zastupnika grada Makarske i odgovor na utvarsko-demokratske laži.

Nezakonitosti na korist Šarenačkog kandidata.

Dokazali smo neoborivim činjenicama, što se sve radilo pri izbornom pripravnom postupku na štetu pravaškog kandidata; a sad ćemo prikazati, što se izvelo na korist Šarenačkog kandidata.

Predstavljamo izbornog pravilnika za pokraj, sabor, da imati izborno pravo glasa u izbornim gradova, glavni su uvjeti: porez, boravište i pripadnost. Nu za sve glavne i temeljne uslove, pogl. Simonelli malo haje. On izborne zakone na svoju tumaći; onakve kako ni jedan drugi poglavar u pokrajini. Evo nekoliko dokaza.

1) Kokota Lovru, financij. nadstražara, uvrstio je Simonelli, u imenik-biraju. Protiv oviranju pravaši su prigovorili i tražili njegovo izbrisanje s razloga, što je tekar malo majesco došao; a što je najglađnije, da isti nije bio niti oporezovan od porezne vlasti, dosledno da nije plaćao ništa u porezu u gradu Makarskoj. Präzident je svoje tvrdnje podkrepili i dokazom, da u popisnicima plaćajućih ličnih dohotkaru, a izloženoj na javni pregled, nije uvršten Kokot; i po ovome mora se zaključiti, ili Kokot u obče ne plaća u Makarskoj izravnog poreza, ili je oprošten. Svakako porezna vlast, dakle nadležna vlast, koja je jedina pozvana da posvjeđodi o plaćanju poreza, nije za stalno takovo posvjeđenje izdala, jer nije ni mogla izdati da Kokot porez plaća.

Slučaj je sa Kokotom identičan sa onim drugim financij. nadstražarom Bašnjakom, kojeg je Simonelli bio uvrstio u II. tlocr. obč. imenika, bez da je niti oporezovan; a jedan i drugi bili su premješteni iz Makarske, nakon što su glasovali e o novinstvu stranke prava u Zagrebu. Najnovije glasilo je peta „Hrvatska“.

Poglavar Šimonić.

Ovaj politički činovnik uživa nekakova krunskra prava, da ne spada pod udar kritike. Ministre kritizirati slobodno je, ali dirnuti osobu makarskog kotarskog poglavara, lutrog talijanska, nije dopušteno i gosp. dr. Đavornik odvjetnik smatra je svojom dužnošću zapleniti nas kad god smo se malo poblijedili pozavali sa osobom gosp. Simonella. A kako proti nama, postupalo se i proti „Hrvatskoj Kruni“.

Mi smo još istog dana priredili za naše cijenjene predstiplinike drugo izdanje,

sviju redovitu kuću. Poznato je, da Šumić prebiva u Kotišini, i da mu je tu kuća. Uprkos toga i uprkos što su se pravaši pozivali baš na rečenu Simonićevu odluku, on je isto hotio Šumunića uvrstiti bez obzira na ovu njegovu vlastitu nedosljednost i kontradikciju. Kad se je na sve ovo upozorio Simonella, ovaj videće se u skripcu, odvali da mu je župnik posvjedočio da Šumić boravi u gradu. Dakle posvjedočenje obč. upravitelja, kojim je posvjedočio da Šumić u istinu boravi u Kotišini, nije za poglavara Simonella mjerodavno, već on traži drugo posvjedočenje. Da li je ipak istina, da je kogod Simonellu ispuštilo što on tvrdi nije nam poznato. Mi samo znademo da je župnik sela Kotišine veležansti Pekić, koji takovo posvjedočenje nije ispuštilo. Dakle može li mogao mjesto njega ispuštiti? Može li se razumjeti ovakav postupak?

DOMAĆE VIESTI.

Tomašić pozivlje koaliciju.

„Narodne Novine“ šalju ovu poruku koaliciji: „Poručujemo s toga koaliciji odje: Jasno je glasno, da će za možda obzrom na političku situaciju preuranjeni razput sabora nositi svu političku odgovornost. Još evo u davanči čas po pozivamo, da to dobro razmislji, a pojedina gospodaca neka malo savjeti svoju izpitaju prije nego li dopuste, da ih stranački obziri predaleko zavedu.“

Glasilo ujedinjenih pravaša.

Dne 31. listopada izšlo je u Zagrebu glavno glasilo stranke prava za sve hrvatske zemlje „Hrvatska“. Novo glasilo donosi na prvoj strani proglašen vrhovne uprave stranke prava na narod, u kojem se izlaže sadašnji politički položaj, koji je izazvao ujedinjenje svih pravaša. Zast. Zagreb piše o mogućnosti oživotvorenja programa stranke prava. Ivan Peršić osvrće se na 16 godina borbe od razkola u stranci prava god. 1895. U podsticku pak govori e o novinstvu stranke prava u Zagrebu. Najnovije glasilo je peta „Hrvatska“.

Poglavar Šimonić.

Ovaj politički činovnik uživa nekakova krunskra prava, da ne spada pod udar kritike. Ministre kritizirati slobodno je, ali dirnuti osobu makarskog kotarskog poglavara, lutrog talijanska, nije dopušteno i gosp. dr. Đavornik odvjetnik smatra je svojom dužnošću zapleniti nas kad god smo se malo poblijedili pozavali sa osobom gosp. Simonella. A kako proti nama, postupalo se i proti „Hrvatskoj Kruni“.

Mi smo još istog dana priredili za naše cijenjene predstiplinike drugo izdanje,

IZ GRADA I OKOLICE.

Ludnica-leglo socijalista. Čujemo, da će ova dana biti primljeno u ludnicu pet novih čuvara, a svi su socialisti. Ravatelj ludnice dr. Kurajica kao da si je stavio za zadatak, da u ovom pokrajinskom zavodu učini pravo socijalističko leglo.

Sramotni pojavi. U noći dne 31. listopada oko 10 i po sati jedno druživo, u kojemu bijahu uz ostale Krste Sekula, Ante Čimir p. Mate, Ivo Žorić Mijin, Niko Vidak p. Nike, Blaž Bakić p. Ivo, Miće Dedić Todin, Mate Paić p. Ivo, Ivo Čala Lustro Lukin, Marko Laurić Nikin, Ivo Dunkić Markov, Josip Roša p. Sime, Franjo Baljkas Mišin i Niko Grubić Musa Krsin, pjevalo je i halabučilo u javnoj kući Marije Kantoci na Gorici. Redar Andrej Bumber udje u javnu kuću i opomene državu da ne pjeva i da ne buči, ali oni ne uzeće u obzir opomenu redarevu nego pjevaju i dalje. Redari Bumber i Ante Dubljić opomenuše ih više puta, ali uzalud. Jedan iz družava pače stao se redarima izrugivati, u prvom redu Niko Vidak p.

Sramotni pojavi. U noći dne 31.

listopada oko 10 i po sati jedno druživo,

u kojemu bijahu uz ostale Krste Sekula,

Ante Čimir p. Mate, Ivo Žorić Mijin,

Niko Vidak p. Nike, Blaž Bakić p. Ivo,

Miće Dedić Todin, Mate Paić p. Ivo, Ivo

Čala Lustro Lukin, Marko Laurić Nikin,

Ivo Dunkić Markov, Josip Roša p. Sime,

Franjo Baljkas Mišin i Niko Grubić Musa

Krsin, pjevalo je i halabučilo u javnoj

kući Marije Kantoci na Gorici. Redar Andrej

Bumber udje u javnu kuću i opomene

državu da ne pjeva i da ne buči, ali oni

ne uzeće u obzir opomenu redarevu nego

pjevaju i dalje. Redari Bumber i Ante

Dubljić opomenuše ih više puta, ali uzalud.

Jedan iz družava pače stao se redarima

izrugivati, u prvom redu Niko Vidak p.

zaplijenjeno

Našim predplatnicima. Radi blagdana Svih Svetih i radi zaplijenjene prisiljeni smo dati danas list na pô arka.

Jedan sjajan primjer našoj mlađezu mislio je valjda dati profesor naše realke gosp. Bradanović kada je prekjucer državu nadgrobno slovo premulinom Čimiru. Drugi nastoje ovakove tužne događaje obaviti što većom taktičnošću, po mogućnosti tako da se ne povrede ničiji osjećaji. Sumišljenici gosp. Bradanovića htjeli su pok. Čimiru odati osobitu poštu, a sam gosp. profesor smatrao je dužnošću tumačiti njihova čuvensta nad grobom.

Dogodaj, u kojem je pok. Čimir našao smrt, žalostan je i pokazuje, kako razvratnost i nemoral uhtvatiše korijena u našem svetu, ne samo među mladeži nego i među ljudima obitelji. Tko se podade

ovakom životu, svakako sve je prije nego „djevičanski stidljiv“, kako je prikazao prof. Bradanović pokojnika.

Oprostit će nam gosp. profesor, ali moramo reći, da onakvom izstupinom, kakav je bio njegov nadgrobnog govor, vrlo se loše djeluje u odgojnom pravcu na mladež. Mi znamo, prof. Bradanović je predsjednik nekog društva kojemu je pokojnik bio članom, ali njegovo zvanje odgojitelj mladeži daleko, da ne povrde moralnih osjećaja povjerene mu djece. Sudeći po izrazu „djevičanska stidljivost“, gosp. profesor ne drži izgredne, kakvi bijahu u utorak na noć, nemoralnina. Možda je to u stvari onih, koji su i Njeguševi zločini prikazivali prostim, nedružnim djelom, običnom demonstracijom, ali mi moramo prosvjedovati da ljudi takovih moralnih pojmoveva uzgajaju našu mladež.

Uapšenja. Radi dogadjaja, koji su izazvali smrt pk. Čičira, više osoba upašeno je i predano sudu izražitelju. U iztražnom zatvoru je i redar Bumber, koji je one noći bio ranjen.

Vino u bolnici. Čujemo da je ovih dana uprava bolnice bila primorana proučiti vino koje nabavlja za bolestnike, jer je zaudarao petrolejom.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik:
JOSIP DREZGA.

Br. 2239.

Oglas natječaja.

Otvara se natječaj na mjesto občinskog ličnika u Pagu uz godišnju plaću od K 4000, što će primati iz občinske blagajne u jednakinim mjesecnim predplatnim obroćima, od kojih K 2400 kao občinskom ličniku, a K 1600 u ime ličničke pohode za ličenje stanovnika grada Paga.

Za pohode po selima imati će pravo na pristupe i putne troškove.

Ličnik ima pravo na stalnost i mirovinu u smislu pokrajinskog zakona 28 veljače 1899.

Natjecatelji dokazati će ovlast na ličenje u zemljama zastupanim na Carevinskom Vjeću i da poznaju podpuno hrvatski jezik.

Svakomu je natjecatelju prosto obratiti se podpisom Upraviteljstvu za potanje obavijesti i razjašnjenja.

Rok natječaja traje do 30 studenoga o.g. a molbe imadu se prikazati podpisom,

Pag, 30. Listopada 1911.

Od Občinskog Upraviteljstva

Načelnik

F. Budak.

Prisjednik
I. Palčić.

Nuzzaslužba!

POSVE BADAVA šaljem jedan ele-gantni iz amer. double zlata odulji ili dvostruki lanac sa privjeskom onom, koji mi pošalje 100 adresu, na koju ja moj katalog badava poslati mogu. Adrese imaju biti od obrtnika, namještnika, činovnika i ne više od 10 adresa iz jednog mesta. Ovih 100 aresa ima se točno i razgovjetno napisati na 100 biljnih cedulicima u veličini od 8 cm. Širine i visine, sa naznakom kod svake adrese: Ime i prezime, zanimanje, mjesto, zadnja pošta i zemlja. Pošiljka imati sa 20 filira frankirana te najdajte do 1. studenoga pripoznati.

Leop. Schaechter, Beč XVI. 4.
Lerchenfeldergürtel 5-7.

Grubišić & Comp. u Šibeniku

Odpravnštvo i stovarište za umjetno gnojivo

CALCIUMCIANAMID-A

(Società anonima per la utilizzazione delle forze idrauliche della Dalmazia).

Upute i razjašnjenja o uporabi na zahtjev badava i franco.

Hrvati!

Sjećajte se Družbe
SS. Ćirila i Metoda.

Oprez!

Družta „Papir Abadie“. Pošto se u posljednje vrijeme ponovile razne imitacije naših općepoznatih i obljubljenih tulješća

RIZ ABADIE (Riz doré)

molimo naše p. n. mušterije, da paze točno na ime **Abadie**, koje se nastoji sa raznim drugim rječima nadupnoti. Mi opominjemo prije kupovine na lošu imitaciju, jer ćemo protiv imitacija sa svim sudskim sredstvima postupati.

DRUŠTVO „PAPIR ABADIE“.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tirol).

Hiparske radnje iz drveta za crkve

Kipovi svetaca, oltari, propovjedaonica
krizi putevi, raspela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cienama daje se badava.
Za dostavu naručbe do štajice uključivo sa skrinjom, ne plaća naručitef.

Pokućstvo

solidno i ukusne izradbe
može se dobiti uz veoma
nizke cene samo kod
dobro poznate trgovine

A. DELFIN, Šibenik.

kapetarska i devođelska
radionica

--- PAPIRNICA ---
IDE SV. LUCIJA I SV. NIKOLA
IGRAČKE — DAROVI — IGRAČKE.

ARTUR GRIMANI I DRUG. — ŠIBENIK.

Vrućina i žedja...

Oslabljjen i umoran
postane svaki, koji si u vrućim danima
gasi žedu sa vinom ili pivom.

Veselje za rad i jakost

očuva si pak svaki, tko popije za ugašenje
žedje čauh oljadnje kave „ENRILO“.

Ovaj „Enrilo“ zavrjetak se pripravlja na
posve jednostavni način. Uzmite u 1 litru
vode 2 puna žličice (10 grama) „Franckova“
kavino — nadomjestka „ENRILO“,
puti to 5 čas dobro kuhati; kod 1.
vrijenja 1 put izmješaj, pusti zatim 3 časa,
da se staloži, odij vižavrat, pridomiti
nešto sladkor, te pusti, da se sve to ohladiti.

1 litra te ukusne kave „ENRILO“ stoji
sladrom zajedno samo

2-3 p.

Ako se sa mlijekom
gorka piće, jest kava „ENRILO“ (6
grama na $\frac{1}{4}$ litre vode) izvrstan zajtrak, a
također i večera

Ova kava „ENRILO“ proizvadja se jedino
u tvornici HENRIKA FRANCKA SINOVU U
ZAGREBU, a dobiva se u svakoj trgovini špe-
cerjske robe.

Bolestni na plućima, na grlu,

- - na zaduhi - -

Tko hoće da se rieši plućnih bolesti ili
grlobolesti, pa i u težem stupnju, tko hoće
da ozdravi od zaduhe, ma kako ona bila
stara i činila se neizliječivom, neka se obrati
na A. Wolffsky Berlin N. 37, Weissen-
burgerstrasse 79. Mnogobrojne zahvale daju
jamstvo za uspjeh njegovog ličenja. —
Knjizice badava.

VELIKA ZLATARIJA
GJURO PLANČIĆ

VIS - - STARIGRAD - - VELALUKA

BOGATO SNABDJEVENA PODRUŽNICA

— — — ŠIBENIK. — — —

MALI OGLASNIK

ZA JEDNO UVRŠTENJE OD 3 REDKA U
"MALOM OGLASNIKU" PLACA SE 40 PARA;
ZA SVAKI DALJNI REDAK 10 PARA VIŠE,
ZA VIŠEKRALNI UVRŠTENJE POPUST.—
PLACA SE UNAPRED.

KUĆA dvekrasna u preuzetu vise koruba i dvorište (tehna),
u neposrednoj blizini mora, na lepon pozlaćeno na
pučeva Doca, prodaje se. — Informacije daje uprava našeg lista
pod brojem 115.

KONJI, crvene dlake, od 10 godina, visok 156 cm., podpun
zdrav i dobr za teret, prodaje se. — Pobliže upoznati
u upravi našeg lista pod brojem 115.

DVA KONJA, dovoljno karić a lutrom, prodaju se.
Uputiti se kod Krste Jadronje u Šibeniku. 114

NAUČNIKA za tipografski obrt traži „Hrvatska Tiskara“
(Dr. Krstelj i drug.) u Šibeniku. 120

TKO ŽELI KAKOVU OBAVIEST GLEDE
NASIH OGLASA U "MALOM OGLASNIKU",
DORIT ČE ODGOVOR SAMO ONDA, AKO
NAM PRIPOŠALJE MARKU OD 10 DINARA
ZA ODGOVOR.

ZASLUŽBU Ispla moći imati trgovci prodavati
„Hrvatsku Ricę“. Tko želi, treba se obrati
na upravu lista.

SLUŽBU TRAŽIŠ? Nači ćeš ih, samo oglasi
„Hrvatsku Ricę“.

STANOVE I SOBE traži i iznajmljuje „Mali Oglasnik“
„Hrvatsku Ricę“.

UČITELJIA — gimnasijske traži „Hrvatski Sokol“ u Žadru
— 10 po sto činstvo, cijenički vježbi te troškovi prevoza i 8 K dnevno
za pojku ostalih sokolskih društava u Žadru.

„Djački Dom“ u Zadru

KONVIKT

Prima učenike srednjih škola na stan i obskrbu (vrlo
dobra hrana, stan udoban, pranje, čišćenje, krpljenje, nadzor,
poduka u svim predmetima itd.) uz mjesечni honorar K 70.

Ujedno primaju se učenici pučkih škola u pripravni
tečaj za srednje škole (gimnaziju, realku itd.) Za uslove obra-
titi se ravnateljstvu.

Pravila šalju se bezplatno.

Ravnateljstvo.

Marko Markovina

SPLIT

Telefon 93.

Skladište i Zastupstvo

Peći i šparherda,
— — Eternita — —
Cijevi, dimnjaka i pločica
: keramike :

Stakala prostih i ornamentalnih
Papendeka tankog i debelog
Zahoda porculane i t. d.

kao hoće, da očuvaju
sviju kožu, naročito od
ljetnih pješja, a koje hoće
da dobjut i da odre
meku kožu, neka upotre
bijavajući kod pranja samo
STECKENPERD SAPUN

od ljičjanovog mleka
(Znak STECKENPERD)
od BERGMAN & COMP.
Tetschen a. E.

Komad stoji 80 para, a
dobjije se u svim ljekarnama,
drogerijama, pat
fumerijama itd.

Ženske

od ljičjanovog mleka
(Znak STECKENPERD)

od BERGMAN & COMP.
Tetschen a. E.

Komad stoji 80 para, a
dobjije se u svim ljekarnama,
drogerijama, pat
fumerijama itd.

VANJSKE NARUČBE UZ POUZEĆE, NA IZBOR.

BLIŽA SE BOŽIĆ

URESI ZA DRVCE — DAROVI — URESI ZA DRVCE

